

Underverkstaden

Karlstad

Om benprotesen inte sitter bra, kan Björn Seger oftast se det direkt – i patientens ansikte. Då korrigerar han protesen och det plågade ansiktsuttrycket brukar försvinna. – Här får vi feedback direkt, konstaterar Eva-May Nordström, ortopedingenjör, som kanske är den som utformat protesen tillsammans med Björn Seger.

Sjukhusmiljöer förknippas väl oftast med sterila operationssalar och kala undersökningsrum, men ortopedtekniska avdelningen vid centralsjukhuset i Karlstad överraskar med sin påtagliga verkstadskänsla, vilket antagligen hänger samman med att det handlar om ett hantverk, utfört med stor precision och kunskap.

När Björn Seger gjorde sina första lärospån i ortopedteknikeryrket titulerades chefen bandagemästare och de som gjorde bandagen var bandagister. Efter tre år som lärling kunde Björn Seger kalla sig för bandagearbetare.

På den tiden lämnades beställningar på proteser och ortoser (stödanordningar) till ortopedteknikerna, utan att dessa hade direkt kontakt med patienten.

– Men nu vill jag gärna se hur det jag gjort fungerar på patienten, säger Björn Seger, som menar att det är viktigt att både han och patienten är nöjda med slutresultatet.

Den tekniska utvecklingen har gått fort, speciellt på materialsidan. Lätta och starka – men svårjusterade – ortoser tillverkas av kolfiber, men eftersom den tekniska apparatur som krävs är mycket kostsam, beställer ortopedavdelningen i Karlstad dessa från Norrköping.

Men arbetsproteserna görs i Karlstad och utformas individuellt efter varje person som ska ha dem. Björn Seger tar oss med in i gångträningsrummet, där patienten brukar få testa sin benprotes för första gången.

– Här gäller det att peppa igång patienten och de flesta brukar vara nöjda när dom klarat av att gå fram och tillbaks här, säger han och pekar på de två ledstängerna.

Ortopedteknikerna lägger också ner en hel del tid på att avbilda en ny benprotes så att benen blir så lika som möjligt. Och även om patienterna tvingas sitta i rullstol är många nöjda över att ha två ben.

Förutom proteser och ortoser arbetar ortopedteknikavdelningen också en hel del med skor och inlägg, liksom med korsetter, bh-inlägg och bröstproteser.

Med åren har de ortopediska hjälpmedlen också blivit lite trendigare. Tidigare var de flesta hjälpmedlen i en och samma skära nyans, nu kan unga patienter med ryggmärgsbråck glädja sig åt att de stödjande skal som de använder för att kunna stå upp, kan fås med såväl jeansmönster som döskallar eller FBK-loggor.

– Det är ett bra sätt att uppmuntra barn till att använda sina hjälpmedel, säger Björn Söder.

Under sina många år i yrket har han kunnat räkna in många "stamkunder". Hans äldsta patient genomgick en amputation redan 1969 och i något fall har han kunnat använda samma avtryck på en patient i 30 år.

– Det är mycket ovanligt eftersom kroppen oftast ändrar sig under så lång tid.

En av de största patientgrupperna är äldre damer med reumatism. Gunvor Broström från Svanskog har varit reumatiker i 46 år och är hos Eva-May Nordström för att få hjälp med ett par nya skor. Egentligen skulle det ha varit sommarskor, men eftersom sommaren snart är slut kan skorna säkert komma till användning inomhus.

Målsättningen är annars att kunna hjälpa patienterna så snabbt som möjligt.

– Har man en protes som gör ont så duger det ju inte att få tid om några veckor, konstaterar Björn Söder.

Björn Stefanson

Källa till webbadress: <http://www.vf.se/nyheter/allman/underverkstaden>